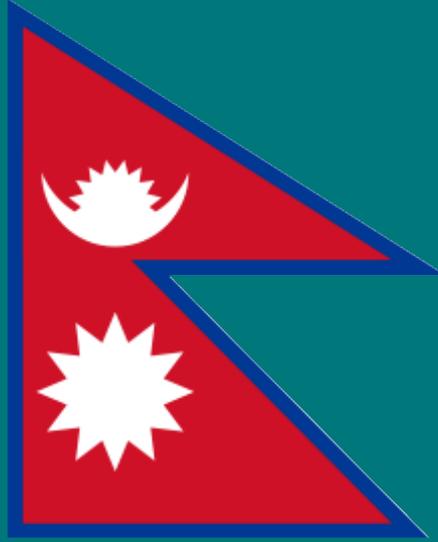

NON-RESIDENT NEPALI ASSOCIATION

गैरआवासीय नेपाली संघ

DUAL CITIZENSHIP FOR NON-RESIDENT NEPALIS

गैरआवासीय नेपालीका लागि दोहोरो नागरिकता

POSITION PAPER

अवधारणापत्र

APRIL 2010

चैत २०६६

This official NRNA Position Paper on dual citizenship was printed with voluntary financial contribution received from members of the NRNA Task Force on Dual Citizenship (TFDC).

गैरआवासीय नेपाली संघको यो आधिकारिक अवधारणापत्र सो संघको दोहोरो नागरिकता सम्बन्धी कार्यदलका सदस्यहरूको स्वैच्छिक वित्तीय अनुदानबाट छापिएको हो ।

Copyright 2010 by Non-Resident Nepali Association (NRNA). All rights reserved. This document may only be reproduced in its entirety and distributed for informational or lobbying and advocacy purposes. Excerpts may only be used with appropriate attribution.

Prepared by The NRNA Task Force on Dual Citizenship (TFDC)

Published by Non-Resident Nepali Association (NRNA)

Designed and Printed by Ultimate Marketing Pvt. Ltd., Kathmandu, Nepal
Tel: +977-1-4385610/4352223 | Website: www.marketingultimate.com

PREFACE

The Non-Resident Nepali Association (NRNA) is a single common organization of Nepalis who are residing outside of Nepal. It is involved in safeguarding the interest of non-resident Nepalis everywhere and encouraging them to be involved in the socio-economic development of Nepal. The NRNA has been campaigning for dual citizenship provision for Nepali-origin people who have acquired the citizenship of a foreign country. For advancing the cause further and lobbying appropriate authorities in Nepal, the NRNA International Coordination Council has formed a Task Force on Dual Citizenship, which prepared this Position Paper after a careful study of the relevant Nepali laws and practices of other countries. NRNA has adopted and published this Position Paper as an official statement of its position as regards dual citizenship for NRNs. The Task Force is grateful to all the NRNA officers, advisors and staff, the NRN National Coordination Councils, Task Force advisors, legal experts and individual Nepalis and NRNs who provided inputs to this Position Paper.

प्रस्तावना

गैरआवासीय नेपाली संघ (एन्आरएन्ए) विश्वभरी छरिएका नेपालीहरूको एकमात्र साझा संस्था हो। यस संघले सबै गैरआवासीय नेपालीहरूको हक-हितको संरक्षण गर्नुका साथै गैरआवासीय नेपालीहरूलाई नेपालको आर्थिक सामाजिक विकासमा सहभागी हुन अभिप्रेरित गर्दै आएको छ। गैरआवासीय नेपाली संघले नेपाली मूल भएका तर पछि विदेशी मुलुकको नागरिकता लिएका व्यक्तिहरूका लागि दोहोरो नागरिकताको वकालत गर्दै आएको छ। दोहोरो नागरिकताको कार्य अधि बढाउन संघको अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषदले दोहोरो नागरिकता सम्बन्धी कार्यदल गठन गरेको छ। कार्यदलले नेपालको कानून र विश्वका विभिन्न मुलुकको प्रचलनको अध्ययन पश्चात यो अवधारणापत्र तयार पारेको हो। यसलाई गैरआवासीय नेपाली संघले दोहोरो नागरिकता बारेमा आफ्नो आधिकारिक अवधारणाको रूपमा ग्रहण गरि प्रकाशित गरेको छ। यो अवधारणापत्रको तयारीमा सहयोग गर्नुहुने समस्त गैरआवासीय नेपाली संघका अधिकृतहरू, सल्लाहकारहरू एवं कर्मचारीहरू, राष्ट्रिय समन्वय परिषद्हरू, कार्यदलका सल्लाहकारहरू, कानून विशेषज्ञहरू तथा अन्य नेपाली एवं गैरआवासीय नेपालीहरू प्रति कार्यदल कृतज्ञ छ।

NON-RESIDENT NEPALI ASSOCIATION

Position Paper on

DUAL CITIZENSHIP FOR NON-RESIDENT NEPALIS*

Context

One of the principal goals of the Non-Resident Nepali Association (NRNA) has been to secure dual citizenship provision in Nepali laws for those Non-resident Nepalis (NRNs)¹ who or whose spouse, mother or father, grandmother or grandfather, great grandmother or great grandfather held Nepali citizenship granted under the citizenship law of 2008 [1952 CE] or under the laws enacted thereafter and later acquired the citizenship of another country but wish to keep or acquire Nepali citizenship. NRNA remains firmly and unequivocally committed to the attainment of this important goal and believes in generally constructive, cooperative and collaborative approach toward achieving it. The current Citizenship Act of Nepal 2063 [2006 CE], Section 10(1), states: *Any citizen of Nepal who voluntarily acquires the citizenship of any foreign country shall automatically lose the citizenship of Nepal.*² This provision, as well as the gender-based discrimination the Act prescribes in granting citizenship by descent (Sections 3(ii)), is inherently unfair and unjust and does not serve the interest of Nepal or the Nepali people in any way; it only imposes undue penalty and hardship on industrious, enterprising NRNs, who find it desirable or necessary to acquire foreign citizenship, and their children and grandchildren. It also proves to be an undeserved

* Prepared by NRNA Task Force on Dual Citizenship (TFDC) with input and endorsement from NRNA National Coordination Councils (NCCs), NRNA International Coordination Councils (ICC), NRNA executives and a large number of other NRNs. To be available at <http://www.nrn.org.np>

¹ As defined in the *Gairaabaasiya Nepali Sambandhi Ain 2064* (Non-Resident Nepali-related Act 2064 [2007 CE]), available at http://www.nrn.org.np/downloads/nrn_act.pdf, NRN is a Nepali national, excluding Government of Nepal employees on assignment abroad and Nepali students studying in foreign educational institutions, who has been living in a country other than South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC) members for at least two years. As defined in the Act, the term NRN also includes Foreign Nationals of Nepali Origin (FNNO).

² *Nepal Nagarikata Ain 2063* (Nepal Citizenship Act 2063 [2006 CE]). Available at http://www.nrn.org.np/downloads/citizenship_act.pdf (in Nepali) and http://www.nrn.org.np/downloads/citizenship_act_eng.pdf (English translation)

गैरआवासीय नेपाली संघ गैरआवासीय नेपालीका लागि दोहोरो नागरिकता सम्बन्धी अवधारणापत्र

सन्दर्भ

गैरआवासीय नेपाली संघको प्रमुख लक्षहरू मध्ये नागरिकता ऐन २००८ र त्यसपछि बनेका नेपाली नागरिकता ऐन अन्तर्गत नेपालको नागरिकता भएका तर पछि विदेशी मुलुकको नागरिकता ग्रहण गरेका गैरआवासीय नेपालीहरू अथवा निजका पति पत्नी, बाबु आमा, बाजे बजे, छोरा छोरी, नाति नातिनी, पनाति पनातिनीका लागि उनीहरूले चाहेमा नेपाली नागरिकता कायम राखि राख्न वा पुनः लिन सक्ने कानूनी व्यवस्था सुनिश्चित गर्नु रहेको छ। यो महत्वपूर्ण लक्ष प्राप्त गर्न यो संघ प्रतिवद्ध छ र विश्वास राख्छ कि यो कार्य सामान्यतया रचनात्मक, सहयोगात्मक एवं सहकार्यपूर्ण तवरले हुनु पर्छ। हाल नेपालमा कायम रहेको नागरिकता ऐन २०६३ को दफा १०(१) ले “नेपालको कुनै नागरिकले आफुखुशी कुनै विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त गरेपछि निजको नेपाली नागरिकता कायम रहने छैन” भन्ने व्यवस्था गरेको छ। यो व्यवस्था तथा नागरिकता ऐनको दफा ३(२) अनुसार वंशज नागरिकता दिँदा गरिने लैंगिक पक्षपात नितान्त अनुचित एवं अन्यायपूर्ण छ, अनि यसबाट कुनै तवरले पनि नेपाल र नेपालीलाई लाभ छैन; यसले सिर्फ विदेशी नागरिकता लिन बाध्य विदेशमा कार्यरत मेहनति एवं सर्जनशिल गैरआवासीय नेपालीहरू र उनका संतानलाई अष्टेरोमा पारेको मात्र नभई अन्याय समेत गरेको छ। यो व्यवस्थाले नेपाली मूलका विदेशी नागरिकका नेपालकै नागरिक रहेका नजिकका नातेदार एवं मित्रहरूलाई पनि निराधार सजाय नै गरेको छ।

आफ्नो शिक्षा, पेशा, कारोबार अथवा रोजगारीको आदिको सिलसिलामा विदेश जाने नेपालीहरूको संख्या धेरै नै बढ्दै जाँदा यो व्यवस्थाको नकारात्मक असरमा परेका गैरआवासीय नेपालीहरूको र नेपाली मूलका विदेशी नागरिकहरूको संख्या पनि बढ्दै गरेको छ। हाल विदेशमा बसोबास गर्न थालेका पूर्व गोरखा सैनिकहरूको संख्या पनि तीव्र गतिमा बढेको छ। नागरिकता ऐन २०६३ र गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी ऐन २०६४ मा आवश्यक संशोधन गरी विदेशी नागरिक बनेका पूर्व गोरखा सैनिक लगायत सबै गैरआवासीय नेपाली तथा नेपाली मूलका विदेशी नागरिकहरू र उनीहरूका सन्ततीलाई दोहोरो नागरिकता दिने प्रावधान भएमा यो अनुचित र अन्यायपूर्ण अवस्थामा धेरै सुधार हुनेछ। नेपालको सर्वांगिन विकासको एक महत्वपूर्ण साभेदारको हैसियतले गैरआवासीय नेपालीहरू नयाँ बन्ने संविधानमा दोहोरो नागरिकताको साथसाथै नेपाली महिला वा पुरुष नागरिकका सन्ततीलाई वंशज नागरिकता दिने प्रष्ट व्यवस्था हुनु पर्दछ, भन्ने तीव्र धारणा राख्छन्। यसबाट निश्चयनै नेपाल र गैरआवासीय नेपाली दुवै पक्षलाई लाभ मात्र हुने छ।

penalty to those Nepalis whose near and dear ones happen to be Foreign National of Nepali Origin (FNNO).³

The number of NRNs (used here to include FNNOs as in the Act) directly, indirectly or potentially affected by the restrictive provision is growing very rapidly as the number of Nepalis going abroad in pursuit of educational, professional, business or employment opportunities has significantly increased. The number of ex-Gurkha soldiers settling outside of Nepal has dramatically increased. A provision to allow FNNOs, including the ex-Gurkha FNNOs, and their children and grandchildren to be dual citizens – through necessary amendments to the Nepal Citizenship Act 2063 and the Non-resident Nepali-related Act 2064 [2007 CE]⁴ will help rectify the unfairness and injustice to a great extent. As a serious stakeholder in the overall progress of Nepal, NRNs strongly believe that the new constitution should include provisions for dual citizenship as well as grant of citizenship by descent to children of Nepali male or female citizens. The result will undoubtedly be a win-win arrangement for both Nepal and NRNs.

Need, Benefits and International Trend

Dual citizenship or dual nationality (used here interchangeably) provision for FNNOs will help them maintain their cherished relationship with Nepal and their family and friends and also provide them with impetus to invest in Nepal, thus contributing to Nepal's overall development. In addition, it will encourage FNNOs and their children and grandchildren to build closer ties with Nepal, have a strong sense of belonging and preserve and take pride in their rich heritage. FNNOs and their children, many of whom are likely to occupy positions of leadership in their country of domicile, could be major catalysts in developing and strengthening trade, economic, cultural and educational ties between Nepal and countries of the world. Dual citizenship can be a strong incentive for many, many NRNs/FNNOs to return to Nepal. By allowing it, Nepal stands to benefit from a likely reversal of the brain drain that Nepal has been suffering for some time. Furthermore, dual citizenship could help reduce the current outflow of capital from the country believed by many to be largely due to the very restrictive citizenship and property laws and rules.

³ As defined in the *Gair aabaasiya Nepali Sambandhi Ain 2064* (Non-resident Nepali-related Act 2064 [2007 CE]), available at http://www.nrn.org.np/downloads/nrn_act.pdf, an FNNO (Foreign National of Nepali Origin) is a person, who or whose parent or parents or grandparent or grandparents held Nepali citizenship but subsequently acquired the citizenship of any foreign country other than SAARC members. The broader term NRN includes FNNO, as defined in the Act.

⁴ *Gairabaasiya Nepali Sambandhi Ain 2064* (Non-resident Nepali-related Act 2064 [2007 CE]). Available at http://www.nrn.org.np/downloads/nrn_act.pdf

आवश्यकता, फाइदा तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन

नेपाली मूलका विदेशी नागरिकहरूका लागि दोहोरो नागरिकताको व्यवस्थाले उनीहरूलाई आफ्नो उदगम थलो नेपाल एवं आफ्ना नजिकका नातेदारहरूसंगका आत्मिय सम्बन्ध कायम राखी राख्न मद्दत गर्नेछ। त्यस्तै उनीहरूलाई नेपालमा लगानी गर्न एवं नेपालको विकासमा योगदान गर्न समेत उत्प्रेरित गर्नेछ। यस्तो व्यवस्थाले उनीहरूलाई आफ्नो नेपालसंगको नाता अक्षुण्ण राख्न र आफ्नो नेपाली परम्परा कायम राख्न र आफ्नो नेपाली पहिचानमाथि गर्व गर्ने अवस्थाको सिर्जना गर्नेछ। समयक्रम सँगै विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त गर्ने नेपाली मूलका कतिपय व्यक्तिहरू विशेषगरी उनीहरूका सन्ततीहरू उनीहरू वसेको मुलुकको विभिन्न क्षेत्रमा नेतृत्व तहमा पुग्ने निश्चित छ। त्यस्ता नेतृत्व तहमा पुगेका व्यक्तिहरू नेपाल र सम्बन्धित मुलुकका बीचमा व्यापार, आर्थिक, सांस्कृतिक एवं शैक्षिक सम्बन्ध विस्तारका संवाहक बन्न सक्ने कुरामा दुईमत हुन सक्दैन। ति व्यक्तिहरूलाई नेपालसंग सधैं जोडिराख्नु नेपालकै हितमा छ। दोहोरो नागरिकताको व्यवस्थाले धेरै त्यस्ता व्यक्तिहरूलाई नेपालमा फर्केर पुनः काम गर्न अभिप्रेरित गर्ने छ र विगत केही समय देखि नेपालबाट भइरहेको ज्ञान र सीपको बहिर्गमनलाई उल्ट्याउन समेत सहयोग गर्ने छ। यसका अतिरिक्त नेपालको अत्यन्त अनुदार नागरिकता एवं सम्पत्ति राख्ने सम्बन्धी ऐन कानूनका कारण भइरहेको पूँजी पलायनलाई रोक्न समेत मद्दत मिल्ने छ।

दोहोरो वा बहु-नागरिकता आधुनिक विश्वमा मुलुकको सामाजिक एवं आर्थिक विकासलाई सघाउने एक बलियो माध्यम सिद्ध भएको छ। यस व्यवस्थाले विदेशमा बस्ने नेपालीहरूका लागि नेपालसंगको सम्बन्ध कायमै राखी अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा संजालहरूमा वृद्धि गर्दै आफ्ना प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता एवं अवसरहरू बढाउन समेत मद्दत गर्नेछ। उनीहरूको सामाजिक र पारिवारिक मद्दतको संरचनालाई भत्कन दिने छैन। बढ्दो विश्वव्यापिकरणको अवस्थामा आफ्ना पूर्व नागरिकहरूका लागि दोहोरो नागरिकताको व्यवस्था गरेमा धेरै महत्वपूर्ण श्रोत-साधनहरू नियमित रूपमा देशभित्र आइरहने रहेछ भन्ने निष्कर्षमा धेरै विकासोन्मुख राष्ट्रहरू पुगेका छन्। युरोपीय संघका २७ मुलुकहरू, क्यानाडा, अष्ट्रेलिया, संयुक्त राज्य अमेरिका, पाकिस्तान, श्रीलंका लगायत विश्वका ७० भन्दा बढि विकसित एवं विकासोन्मुख मुलुकहरूले कुनै न कुनै रूपमा दोहोरो नागरिकताको व्यवस्थालाई स्वीकार गरेका छन्। विश्वका प्रायः सबै अन्तर्राष्ट्रिय मानवअधिकार सम्बन्धी सन्धि एवं अभिसन्धिमा संलग्न रहेको नेपालले पनि यी राष्ट्रहरूले जस्तै दोहोरो नागरिकता स्वीकार गर्नुपर्छ भन्ने हाम्रो दृढ धारणा छ।

नेपालमा भएको सहयोग र सम्भावना

नेपालका राजनैतिक दलका नेताहरू, संविधानसभा सदस्यहरू, नागरिक समाजका अगुवाहरू, सरकारी निकायहरू हालको कानूनमा विदेशी मुलुकको नागरिकता लिएमा नेपालको नागरिकता स्वतः

Dual or multiple⁵ citizenship has proven to be one of the most effective instruments for accelerating socio-economic development of countries in the modern world. It can also help increase the opportunities and abilities of the Nepalis to compete more effectively in the international arena and build networks globally, without losing their bond with Nepal and support network. With accelerating globalization, more and more developing countries are realizing that providing the right to dual citizenship to their former citizens could help channel valuable resources into the country on an ongoing basis. More than 70 countries – including the 27 European Union countries, Canada, Australia, USA, Pakistan, Sri Lanka and other developed and developing nations – currently allow or recognize dual citizenship in one form or another. We firmly believe that Nepal, which has endorsed all major international human rights treaties and agreements, should join these nations in recognizing dual citizenship.

Support and Prospects in Nepal

Nepali political leaders, Constituent Assembly members, civil society leaders and government authorities — we have no doubt — recognize the basic unfairness and counter-productive effects of the automatic loss of citizenship provision and that of the absence of any provision for dual nationality in the prevailing Nepali laws. We further believe that they share our belief of *once a Nepali, always a Nepali* and are ready and willing to remedy the present anomaly and to let Nepal gain from the participation of NRNs in her all-around development. During the Third Global Conference of NRNs in Kathmandu in 2007, Girija Prasad Koirala, Prime Minister of Nepal at the time, had publicly instructed the concerned government officials to craft a legal provision allowing dual citizenship to NRNs. This clearly reflects the ongoing support of the Nepali Congress Party for our dual citizenship goal. The Unified Communist Party of Nepal (Maoist) in its manifesto for the Constituent Assembly election had stated that it supported the inclusion of a dual citizenship provision in the constitution. More recently, the UML Party's Central Committee reportedly has decided to support the inclusion in the new constitution of a provision to the effect that NRNs will not automatically lose their Nepali citizenship upon acquiring the citizenship of a foreign country. The Madhesi People's Right Forum has passed a resolution in support of dual citizenship in its national convention. The leaders of other political parties too have on many occasions assured NRNA representatives of their support for dual citizenship rights for NRNs. On the Nepali people's part, there has never been any opposition to the NRNs' demand for dual citizenship rights. Over the years, as the popular awareness

⁵ Dual citizenship and multiple citizenship are used here interchangeably.

समाप्त हुने प्रावधान र दोहोरो नागरिकताको अभाव दुवै अनुचित र अनुत्पादक छन् भन्ने तथ्य स्वीकार गर्नुहुन्छ भनेर हामी विश्वस्त छौं। उहाँहरु हाम्रो “एक पटकको नेपाली संघको नेपाली” भन्ने धारणामा सहमत हुनुहुन्छ र हालको विसंगतिपूर्ण व्यवस्थामा सुधार गरी नेपाललाई आफ्नो सर्वांगिन विकासमा गैरआवासीय नेपालीहरुको सहभागिताद्वारा लाभान्वित हुन दिन तत्पर हुनुहुन्छ भन्ने पनि हाम्रो विश्वास छ। सन् २००७ मा काठमाडौंमा भएको गैरआवासीय नेपालीको तेश्रो विश्व सम्मेलनमा तत्कालिन प्रधानमन्त्री गिरिजा प्रसाद कोइरालाले दोहोरो नागरिकताको कानूनी प्रावधान तर्जुमा गर्न सम्बन्धित निकायलाई निर्देशन दिनु भएको थियो। यसले नेपाली कांग्रेसको दोहोरो नागरिकताको प्रावधान प्रति समर्थन रहेको प्रष्ट हुन्छ। संविधानसभाको निर्वाचनका लागि नेपाल एकीकृत कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादि)ले जारी गरेको घोषणापत्रमा नै दोहोरो नागरिकताको प्रावधानलाई समावेश गरिएको छ। हालसालै नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी एकीकृत (मार्क्सवादी-लेनिनवादी)को केन्द्रीय समितिले पनि नयाँ संविधानमा साविकमा नेपाली नागरिक रहेका व्यक्तिहरुले विदेशी नागरिकता लिएमा नेपालको नागरिकता त्याग्नु नपर्ने प्रावधानलाई समर्थन गर्ने प्रस्ताव पारित गरेको भन्ने जान्नमा आएको छ। मधेसी जनअधिकार फोरमले पनि आफ्नो महाधिवेशनबाट नै दोहोरो नागरिकताको पक्षमा प्रस्ताव पारित गरेको छ।

अन्य दलका नेताहरुले पनि गैरआवासीय नेपाली संघका प्रतिनिधिहरुलाई आफुले दोहोरो नागरिकताको समर्थन गर्ने कुरामा धेरै पटक आश्वस्त पार्नु भएको छ। गैरआवासीय नेपालीहरुको दाहोरो नागरिकताको मागको बारेमा नेपाली जनताको तर्फबाट कहिले पनि विरोध भएको छैन। विगतका वर्षहरुमा गैरआवासीय नेपालीहरुसंग सम्बद्ध नेपालीहरुको संख्यामा धेरै वृद्धि भएको छ, यसले गर्दा नेपालमा गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी सचेतनामा निकै ठूलो अभिवृद्धि भएको छ। फलस्वरूप दोहोरो नागरिकताको सार्वजनिक समर्थनमा अभै बढोत्तरी भएको छ।

नागरिकता ऐन २०६३ मा संशोधन गरी विदेशी मुलुकको नागरिकता लिने नेपालीले नेपाली नागरिकता कायम राख्न पाउने व्यवस्थाका साथै गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी ऐन २०६४ मा संशोधन गरी वंशजको आधारमा नागरिकता दिंदा गरिने अहिलेको लैंगिक पक्षपातको व्यवहार अन्त्य भएमा नेपाली नागरिकता कानून पनि धेरै विकसित एवं विकासोन्मुख मुलुकहरुको प्रचलन अनुसारको हुने छ। यस्तो ऐन संशोधन र नयाँ बन्ने संविधानमा नै दोहोरो नागरिकताको प्रष्ट व्यवस्था भएमा धेरै गैरआवासीय नेपालीहरु नेपालको विकासमा सहभागी हुन अभिप्रेरित हुनेछन्। गैरआवासीय नेपाली संघ पूर्व गोरखा सैनिकहरुले विश्वमा नेपालको छवी निर्माण गर्नमा गरेको देनको कदर स्वरूप पनि उनीहरुका लागि पनि दोहोरो नागरिकताको व्यवस्थालाई मान्यता दिइनु पर्दछ, भन्ने तीव्र धारणा राख्दछ। साथै नागरिकता ऐन २०६३ मा संशोधन गरी विदेशी पुरुषसंग विवाह गर्ने नेपाली महिला नागरिकता संतान र पतिलाई पनि अंगिकृत नागरिकता दिंदा गरिने असमान व्यवहारको अन्त्य गर्नु वाञ्छनीय देखिन्छ।

of the people on the NRN issues has increased, partly because of the rapidly growing number of families connected with NRNs, popular support for dual citizenship rights has greatly increased in Nepal.

The proposed amendments – to the Citizenship Act 2063 to allow FNNOs to keep their Nepali citizenship rights and the NRN-related Act 2064 along with the removal of the gender-based discrimination in the grant of citizenship by descent – and the inclusion of a dual citizenship provision in the new constitution being written will not only bring Nepali citizenship law more in line with that of many other developed and developing nations but will also attract and encourage NRNs to be engaged in Nepal's development. We in the NRNA strongly believe that Nepal owes, as part of its debt of gratitude, dual citizenship rights to the large number of ex-Gurkhas who have become FNNOs. The Citizenship Act 2063 should also be amended to remove the gender-based discrimination against the children of Nepali female citizens married to a foreign citizen in granting citizenship by descent, as well as the discrimination against foreign male citizens married to Nepali female citizens in granting of citizenship by naturalization.

The issues of loyalty and allegiance of persons with dual citizenship along with issues related to passports, legal jurisdiction, taxes, consular services and other legal technicalities can all be addressed detail in the relevant laws and rules in tune with the norms and practices prevailing in nations that have similar provisions. Naturally, once the FNNOs are granted dual citizenship, it will be the individual FNNO's responsibility to make sure that his or her country of nationality allows or accepts dual citizenship, and that he or she is in compliance with the laws of Nepal as well as those of the adopted country. An FNNO who has a Nepali passport might be required to use his or her Nepali passport when entering or leaving Nepal. Furthermore, under dual citizenship, an FNNO who has not relinquished his or her Nepali citizenship would be treated on par with other Nepalis and be governed by the local laws and rules. Such FNNO might only be allowed to receive very little or no consular services from their country of nationality.

The Interim Constitution of Nepal (Part 2, Article 10) states that the *acquisition and termination of citizenship and other necessary arrangements shall be in accordance with the existing law*.⁶ Thus, our understanding is that the NRNs can be granted dual citizenship

⁶ *Nepalko antarim sambidhaan 2063* (Interim Constitution of Nepal 2063 [2007 CE]), as amended by the First, Second and Third Amendments. Available-at <http://www.unmin.org.np/downloads/keydocs/Interim.Constitution.Bilingual.UNDP.pdf>

दोहोरो नागरिकता भएका व्यक्तिहरुको निष्ठा एवं वफादारी तथा उनीहरुले पाउने राहदानीको प्रयोग, उनीहरुलाई लाने कानून, कर, प्राप्त हुन सक्ने कन्सुलर सेवा तथा अन्य कुराहरु विस्तृत रूपमा दोहोरो नागरिकताको सिद्धान्त स्वीकार गरेका अरु राष्ट्रले अपनाएको प्रचलन अनुसार सम्बन्धित ऐन नियमबाट निर्धारण गर्न सकिन्छ। स्वभाविक रूपमा नेपालले दोहोरो नागरिकताको सिद्धान्त स्वीकार गरे पश्चात सम्बन्धित मुलुकको कानून अनुसार दोहोरो नागरिकता राख्न हुने नहुने कुराको सुनिश्चितता गर्नु तथा नेपालको साथसाथै आफूले अपनाएको मुलुकको कानूनको पालना आदि कुराहरु सम्बन्धित व्यक्तिकै दायित्व हुनेछ। विदेशी नागरिकता भएका तर नेपालको नागरिकता कायम राख्ने व्यक्तिहरुलाई नेपाल भित्रंदा वा नेपालबाट बाहिर जाँदा अनिवार्य रूपमा नेपालकै राहदानी प्रयोग गर्नु पर्ने व्यवस्था गर्न सकिन्छ। त्यस्तै नेपाली नागरिकता नत्यागेका विदेशी नागरिकहरुलाई अरु नेपाली नागरिक सरहको व्यवहार गरिने र नेपाली नियम कानून नै लाग्ने प्रावधान पनि राख्न सकिन्छ। यस्ता व्यक्तिले नेपालमा रहँदा सम्बन्धित मुलुकबाट कन्सुलर सेवा लिन नपाउने वा ज्यादै कम मात्रामा मात्र लिन पाउने व्यवस्था पनि गर्न सकिन्छ।

नेपालको अन्तरिम संविधानले नागरिकता सम्बन्धमा निम्न व्यवस्था गरेको छ (संविधानको भाग २ धारा १०): “नागरिकताको प्राप्ति र समाप्ति लगायत आवश्यक अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।” अतः अन्तरिम संविधानको व्यवस्थाले नागरिकता ऐन २०६३ मा संशोधन गरेर गैरआवासीय नेपालीहरुलाई दोहोरो नागरिकता दिन मिल्छ भन्ने बुझाई हाम्रो छ। गैरआवासीय नेपाली संघ राष्ट्रको विधायीकालाई र सरकारलाई व्यवहारमा कुनै न कुनै रूपमा दोहोरो नागरिकताको प्रचलन भएको बुझेर आवश्यक कानूनी संशोधन गर्न आग्रह गर्दछ। साथै नयाँ बन्ने संविधानमा नै दोहोरो नागरिकताको प्रष्ट व्यवस्था हुनु पर्छ भन्ने हाम्रो तीव्र धारणा छ। गैरआवासीय नेपाली संघले विश्वभरीका नेपालीहरूसँग सुझाव संकलन गरी तयार पारेर संविधान सभालाई बुझाएको संविधान सम्बन्धी सुझावमा पनि दोहोरो नागरिकताको प्रावधान राख्नु पर्ने प्रष्ट सुझाव रहेको छ। नयाँ बन्ने संविधानमा विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त गर्दैमा कुनै नेपाली नागरिकले पनि नेपालको नागरिकता त्याग्न वा गुमाउनु नपर्ने प्रष्ट उल्लेख हुनु पर्दछ। त्यस्तै महिला वा पुरुष नेपाली नागरिक जोसुकैका सन्तानले पनि नेपालको वंशज नागरिकता पाउने व्यवस्था स्पष्ट लिखित हुनुपर्छ ताकि त्यस्ता केटाकेटीहरु राज्यविहीन हुनबाट जोगिने छन्। नयाँ संविधानमा नागरिकताको प्राप्ति र समाप्तिका सम्बन्धमा अन्तरिम संविधानकै भाग २ धारा १० प्रावधान राख्नुपर्छ भन्ने हाम्रो विश्वास छ। यस प्रावधानले “एक पटकको नेपाली संघैको नेपाली” को आधारभूत भावनालाई साकार गराउँछ र नागरिकता तथा गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी ऐनहरु निर्माण एवं संशोधन गर्ने काम संविधान संशोधनको लामो र जटिल प्रकृया पार नगरिकनै राष्ट्रिय व्यवस्थापिकाले गर्न सक्ने अवस्था सिर्जना हुनेछ।

rights through an amendment to the Citizenship Act of Nepal 2063, and we strongly urge the national legislature and the government to recognize the existence in practice of dual citizenship of some sort and make the necessary amendment. At the same time we strongly believe that the new constitution being drafted should include the dual citizenship provision. Indeed, this was one of the suggestions made by NRNs in many, many countries and included in NRNA's *Suggestions submitted to the Constituent Assembly of Nepal on the framework of the future Constitution of Nepal*.⁷ The new constitution should include an unequivocal statement that no Nepali citizen would ever be required to automatically lose or involuntarily relinquish his or her Nepali citizenship because he or she acquired a foreign citizenship. The new constitution should also guarantee the citizenship right to children whose parent or parents, male or female, were Nepali citizens, in order to keep them from becoming stateless at some point.⁸ We strongly believe, further, that the new constitution should incorporate Part 2, Article 10, of the Interim Constitution *as is*. This will, on the one hand, enshrine in the constitution the fundamental concept of *once a Nepali, always a Nepali* and, on the other hand, allow the national legislature to make or amend citizenship- and NRN-related laws as necessary – without having to go through the necessarily complicated and lengthy process of constitutional amendment.

NRN Identity Card

We acknowledge the NRN Identity Card (NRN ID Card) that the Ministry of Foreign Affairs has only recently begun issuing is a step in the right direction toward our goal of dual citizenship. The ID Card, as provided for in the Non-resident Nepali-related Act 2064 [2007], gives its holder only very limited rights or privileges. At the same time, we must note that the rules governing the ID Card seem to require applicants to go through some bureaucratic hoops to obtain it.⁹ The application procedure has turned out to be inefficient and cumbersome. This is likely to deter many prospective applicants and unnecessarily constrains its usefulness to NRNs. In spite of its limitations, the ID Card

⁷ *Sambidhaan sabhaalaa Nepalko bhaabi sambidhaanko ruparekha sambandhamaa Gair Aabaasiya Sanghko sijhaab* (Suggestions submitted to the Constituent Assembly of Nepal on the framework of the future Constitution of Nepal). Available at http://www.nrn.org.np/sambidhan/final_suggestion_nepali.pdf (in Nepali) and http://www.nrn.org.np/sambidhan/final_suggestion_english.pdf (English translation)

⁸ UNHCR, *Preventing statelessness in Nepal: Concerns regarding the draft constitution*, February 2010. Retrieved from http://ccd.org.np/new/resources/Statelessness%20and%20the%20Constitution_UNHCR_Feb_2010.ENG.pdf

⁹ *Gair aabaasiya Nepali sambandhi niyamaawali 2066* (Rules Pertaining to Non-resident Nepalis 2066 [2009CE]). Available at http://www.nrn.org.np/downloads/nrn_niyamabali.pdf

गैरआवासीय नेपाली परिचयपत्र

परराष्ट्र मन्त्रालयले गैरआवासीय नेपालीहरूकालागि हालै जारी गर्न थालेको गैरआवासीय नेपाली परिचयपत्र अथवा कार्ड दोहोरो नागरिकता प्राप्त गर्ने हाम्रो लक्ष तर्फ एक सकारात्मक पहल हो। गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी ऐन २०६४ अन्तर्गत प्रदान गरिने यस परिचयपत्रले यसका वाहकलाई अति नै सीमित हक अथवा सहूलियत दिएको छ। यो परिचयपत्र प्राप्त गर्न नियम अनुसार आवेदकहरूले केही अप्ठेराहरू पार गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। आवेदन दिने प्रकृया छरितो र सुगम छैन। यसले धेरै गैरआवासीय नेपालीहरूलाई दच्काउने छ र कार्डको उपयोगिता अनावश्यक रूपमा सीमित पार्ने छ। कार्डका कमजोरीहरूको बावजूद नेपालसँग घनिष्ठ सम्बन्ध राख्ने एउटा माध्यमको रूपमा यो धेरै गैरआवासीय नेपालीहरू तथा उनका सन्ततीलाई तात्कालिक रूपमा उपयोगी हुनेछ। गैरआवासीय नेपालीहरूको नेपालवासी सम्बन्धीहरूलाई पनि कार्ड व्यवस्था स्वागतयोग्य लाग्ने छ। यद्यपि हाम्रो विचारमा यो कार्डको कार्यान्वयन अभै अपुरो रहेकोले यसले सबै भावी आवेदकहरू र उनीहरूका साधन स्रोतलाई आकर्षण गर्न सक्ने सम्भावना कम छ।

यो परिचयपत्र उद्देश्य एवं परिकल्पनामा भारतीय सरकारले प्रचलनमा ल्याएको भारतीय मूलको व्यक्तिको परिचयपत्र (Person of Indian Origin Card) अर्थात पीआइओ कार्डसँग मिल्दो जुल्दो छ। सन् १९९९ मा भारतीय सरकारले यो कार्ड सुरु गर्दा भारत हाल नेपालमा जस्तै अवस्थाबाट गुञ्जेको थियो। तर भारतीय कार्ड वाहकले नेपाल सरकारले जारी गरेको परिचयपत्र वाहकले भन्दा बढी सुविधा पाउँछन् र जारी गर्ने प्रकृया पनि बढी प्रष्ट छ। पीआइओ कार्ड र तत्पश्चात सन् २००५ मा सुरु गरिएको भारतीय विदेशी नागरिक परिचयपत्र (Overseas Citizen of India) अर्थात ओसीआइ कार्ड निकै प्रभावकारी विकल्प भएका छन्।

पीआइओ कार्डको अवधि १५ वर्षको छ भने ओसीआइ कार्डको अवधि आजिवन हुन्छ। ओसीआइ कार्ड वाहकले भारतमा बस्न, काम गर्न, अध्ययन गर्न र भारतमा तोकिएको क्षेत्रमा वाहेक अन्यत्र निवेश गर्न एवं सम्पत्ति राख्न असिमित अधिकार प्राप्त गर्दछन्। कार्ड वाहकले मत दिने र सरकारी सेवामा प्रवेश गर्ने राजनैतिक अधिकार उपभोग गर्न सक्तैनन्। नेपाल सरकारले पनि अन्तरिम व्यवस्थाका रूपमा ओसीआइ कार्ड जस्तै अधिकार भएको कार्डको थालनी गर्न गर्नु पर्छ, भन्ने हाम्रो धारणा छ। यो व्यवस्था सुरु भएमा कतिपय नेपाली मूलका विदेशी नागरिकको आवश्यकता परपूर्ति हुनेछ। यस्तो व्यवस्था भएमा विदेशी नागरिकता लिएका नातेदार भएका धेरै नेपाली नागरिकहरू पनि खुशी हुनेछन्। सबैको आवश्यकता एकै नहुने हुनाले गैरआवासीय नेपाली परिचयपत्रको साथै ओसीआइ प्रकारको कार्ड र दोहोरो नागरिकताको समेत व्यवस्था भएमा यी तीन व्यावहारिक एवं जायज विकल्पहरूबाट सम्बन्धित सबैको आवश्यकता पुरा हुनेछ, र नेपालले पनि अत्यधिक लाभ लिन सक्नेछ। नेपाल सरकारले सुरु गरेको कार्ड र भारतीय सरकारले दिने पीआइओ कार्डमा भिन्नता प्रष्ट देखिन्छ। नेपालले दिने कार्डको अवधि १० वर्षको छ भने पीआइओ कार्डको अवधि

should be of immediate help to many, many NRNs since it can be one of the means of encouraging the NRNs and their children and grandchildren to build and sustain a strong bond with Nepal. It would clearly be welcomed by many of the Nepalis who are related to NRNs in some way or other. However, we see the ID Card implementation in its present form as seriously flawed and not very effective to attract all the prospective applicants and the resources they could potentially bring into country.

The ID Card, in its purpose and concept, is quite similar to the Person of Indian Origin (PIO) Card that the Government of India is providing. The Government of India, faced with somewhat similar situation when it started issuing the PIO Card in 1999.¹⁰ However, India's PIO Card, confers substantially more to its holder, and involves a more streamlined process. The PIO Card and the Overseas Citizen of India (OCI) Card, which was introduced in 2005, operate as effective alternatives. Unlike the PIO Card, which has 15-year validity, the OCI Card is granted for life and allows its holder to indefinitely live, work, study or invest in India and own property in India with a few exceptions.¹¹ OCI Card does not include political rights, such as voting rights or government employment.¹² We believe the Government of Nepal should devise and implement a mechanism similar to the OCI Card – for the interim and as an alternative to the NRN ID Card – so that the interest and immediate need of a large number of FNNOs would be served. This will also be welcomed by the many, many Nepalis who are related to NRNs. Since one size does not fit all, as it were, the availability of the three options, namely, the NRN ID Card, an OCI-type mechanism and dual citizenship, offer practical, reasonable options and, if properly implemented, should satisfy the needs of the NRNs/FNNOs and their family and friends in Nepal while maximally benefiting Nepal.

A few differences between our ID Card and the PIO Card are striking. For example, our ID Card's validity is 10 years compared to the current PIO's validity of 15 years. The PIO Card fees currently are Indian Rupees 15,000, or equivalent in local currency, for adult applicants and Indian Rupees 7,500, or equivalent in local currency, for applicants younger than 18 years. These fees roughly convert to Nepali Rupees 24,000 and 12,000, respectively. The equivalent being charged by Indian missions in

¹⁰ Description available at http://chicago.indianconsulate.com/4PassportPioOci/PIO/PIO_Eligibility_Benefits.html

¹¹ OCI Card fee is US\$275 or equivalent in local currency, but only US\$25 for PIO Card holders.

¹² Brief description available at <http://newdelhi.usembassy.gov/acsdualnation.html>

१५ वर्षको छ। पीआइओ कार्ड लिन लाग्ने शुल्क वयस्क नागरिकका लागि भार १५,००० र १८ वर्ष भन्दा मुनिका लागि भार ७,५०० तोकिएको छ जुन नेरु २४,००० र १२,००० हुन आउँछ। हाल यी शुल्कहरु अमेरिकामा क्रमशः ३६५ र १८५ डलर छन्। तर नेपाल सरकारले प्रचलनमा ल्याएको कार्डको शुल्क युरोप, अमेरिका र जापान का लागि नेरु ३८,००० हजार (५०० अमेरिकी डलर) अन्य मुलुकका लागि नेरु १९,००० (२५० अमेरिकी डलर) तोकिएको छ। उमेरको आधारमा छुट दिने कुनै प्रावधान छैन। वयस्क र नाबालिगका लागि एउटै शुल्क राख्नु जायज देखिदैन। यो शुल्कलाई नेपाली राहदानीको शुल्ककै हाराहारीमा राख्नु उपयुक्त देखिन्छ। यदि यो कार्डलाई अत्यधिक गैरआवासीय नेपालीहरुका लागि आकर्षक र उपयोगी बनाउने हो र यसको उद्देश्यलाई सफल बनाउने हो भने यसका सबै प्रकृयाको गहन पुनरावलोकन गरी यथाशीघ्र कार्ड जारी गर्ने प्रकृत्यामा सुधार गर्न आवश्यक छ। सहज र सुगम प्रकृत्या बनाइनु पर्दछ। यस सन्दर्भमा सहकार्य गर्न सदा जस्तै गैरआवासीय नेपाली संघ तयार छ। अहिले नै संघले कार्ड जारी प्रकृत्याको अध्ययन गरी सुधारको लागि सुझाव तयार पार्न एउटा निगरानी टोली खडा गरेर एउटा रचनात्मक कदम चालिसकेको छ।

सुझाव

गैरआवासीय नेपालीहरु नयाँ नेपालको निर्माणमा सम्मिलित हुने अवसर चाहन्छन्। दोहोरो नागरिकताको व्यवस्था लागु भएमा नेपालको विकासमा सकृय सहभागी हुन उनीहरुलाई अभू वढी प्रेरणा मिल्नेछ। गैरआवासीय नेपालीहरु र उनीहरुका सन्ततिलाई नेपालसंगको सम्बन्ध अखण्ड र विकसित बनाइराख्न हौसला र सहयोग मिल्ने छ, र उनीहरु आफ्नो नेपाली मूल प्रति गौरव महशुस गर्नेछन्। दोहोरो नागरिकताको प्रावधानले नेपाल र नेपालीलाई पनि फाइदा दिनेछ। गैरआवासीय नेपालीहरुलाई दोहोरो नागरिकता दिंदा नेपाललाई लाभ मात्र छ, कुनै हानी छैन। गैरआवासीय नेपालीहरुका लागि नेपाल आवश्यक छ, र नेपालको लागि गैरआवासीय नेपाली आवश्यक छन्। दोहोरो नागरिकताको व्यवस्थाले यो आंगिक सम्बन्धको विकासमा सहयोग पुग्ने छ। नेपालको राष्ट्रिय व्यवस्थापिका र नेपाल सरकारले यस कुरालाई यथोचित ध्यान दिने छन् र गैरआवासीय नेपाली र तिनका नजिकका नातेदारहरुका लागि सुरु गरिएका कार्यहरुलाई अभू विकसित रूप दिने छन् भन्ने विश्वास हाम्रो छ।

गैरआवासीय नेपाली संघ नेपालको संविधान सभा, व्यवस्थापिका संसद् र नेपाल सरकारलाई निम्न तीन कुराहरुमा ध्यान दिइ यथाशक्य चाँडो कदम चाल्न आग्रह गर्दछ। यस काममा सहकार्य गर्न सदा भैं यो संघ तत्पर छ।

the US Dollars are 365 and 185, respectively.¹³ In sharp contrast, the ID Card fees are US\$500 (Nepali Rupees 38,000) for applicants from North America, Europe, Australia, New Zealand, Japan and South Korea and US\$250 (Nepali Rupees 19,000) for applicants from elsewhere – without regard to the applicant’s age. It is clearly unfair that the ID Card fees should be the same for children and for adults. The ID Card’s fee structure among other things is particularly rough and unfair on NRNs with children. We believe the fees should be in line with the passport fees paid by Nepali citizens. The ID Card provision and related rules and procedures should be carefully reviewed as soon as possible and made more smooth, efficient and reasonable, if it is to be attractive and useful to the largest number of NRNs and if its purpose is not to be defeated. In keeping with its standing offer and practice, NRNA will work with the Government in this context. Indeed, NRNA has already taken a constructive step by setting up an NRN Card Monitoring Team, whose work can be expected to help in improving the Card provision and its implementation.

Recommendation

NRNs seek the opportunity to contribute to the construction of a new Nepal. Provision of dual citizenship rights will encourage FNNOs, and NRNs in general, to be active partners in the transformational process of the country. It will help NRNs and their children and grandchildren to maintain or promote closer ties with Nepal and preserve and take pride in their rich heritage. Dual citizenship for NRNs will also serve the interest of Nepal and its people. Nepal has nothing to lose but everything to gain by providing dual citizenship rights to NRNs. Nepal needs NRNs, NRNs need Nepal; dual citizenship nurtures the natural bond. We fervently hope the national legislature and the Government of Nepal recognize these facts and keep building on what has already been done for NRNs and their near and dear ones in Nepal. At the same time as NRNA vigorously pursues its dual citizenship goal, it strongly urges the Constituent Assembly, the Legislature Parliament and the Government of Nepal to give serious and immediate consideration to taking the following three practical and meaningful steps. NRNs stand ready as always to work closely with the Constituent Assembly and the government to realize these steps.

¹³ When introduced in 1999 CE, the PIO Card’s fee was US\$1,000 and had a validity of 20 years. In 2002, however, the fee was reduced to US\$365 for adults and US\$185 for applicants under the age 18 and the validity to 15 years. Information retrieved from http://www.cgisf.org/releases/pio_press.html

- (१) नेपाल नागरिकता ऐन २०६३ मा निम्न अनुसारको संशोधन गर्ने:
- (क) स्वेच्छाले विदेशी मुलुकको नागरिकता लिँदा नेपालको नागरिकता स्वतः समाप्त हुने अथवा अनिवार्य रूपमा त्यागनुपर्ने प्रावधान खारेज गर्ने ।
- (ख) विदेशी नागरिकता लिएका साविकमा नागरिकता ऐन २०६३ अथवा नागरिकता ऐन २०१९ अथवा त्यसअधिका कुनै पनि ऐन अनुसार नागरिकता पाएका नेपाली नागरिकहरूले आफ्नो नेपाली नागरिकता कायम राख्न वा पुनः कायम गर्न पाउने व्यवस्था कानूनबाट गर्ने ।
- (ग) नागरिकता सम्बन्धी लैंगिक पक्षपात पूर्वप्रभावी तवरले (अर्थात विगतको मिति देखि नै लागू हुने गरी) अन्त्य गर्ने । यसका लागि विदेशी नागरिकसँग विवाहित नेपाली महिला नागरिकका संतानले वंशजको आधारमा नेपाली नागरिकता पाउन सक्ने पूर्वप्रभावी व्यवस्था गर्ने र नेपाली महिला नागरिकका विदेशी पतिले पनि नेपाली पुरुष नागरिकका विदेशी पत्नी जस्तै गरी अंगिकृत नागरिकता पाउन सक्ने पूर्वप्रभावी व्यवस्था गर्ने ।
- (घ) नागरिकता ऐन २००८ अथवा त्यस पछिको कुनै नागरिकता ऐन अनुसार नागरिकता प्राप्त नेपाली नागरिक तथा उनीहरूका पति पत्नी, बाबु आमा, बाजे बज्यै, छोरा छोरी, नाति नातिनी र पनाति पनातिनीले नेपाली नागरिकता कायम राख्न अथवा पुनः प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था गर्ने ।
- (२) नयाँ बन्ने संविधानमा हाल विदेशी मुलुकको नागरिकता भएका तर साविकमा नेपाली नागरिकता ऐन २००८ अथवा तत्पश्चात बनेका नागरिकता ऐन अन्तर्गत नेपाली नागरिकता पाएका गैरआवासीय नेपालीहरूलाई वा तिनका पति पत्नी, बाबु आमा, बाजे बज्यै, छोरा छोरी, नाति नातिनी, पनाति पनातिनीका लागि दोहोरो नागरिकताको प्रष्ट व्यवस्था गरिनु पर्दछ । यो कुरा अहिले वर्तमान स्थितिमा संभव वा व्यावहारिक नभए नयाँ बन्ने संविधानमा निम्न व्यवस्था राखिनु पर्छ :
- (क) नेपाली नागरिकताको प्राप्ति, समाप्ति र अन्य व्यवस्था प्रचलित कानूनले तोके बमोजिम हुने गरी व्यवस्था गर्ने अर्थात अन्तरिम संविधानको भाग २ धारा १० को व्यवस्था यथावत कायम राख्ने ।
- (ख) माथि २(क) मा जस्तो लेखिएको भए पनि विदेशी मुलुकको नागरिकता लिने साविकमा नेपाली नागरिकता ऐन २००८ वा त्यसपछि बनेका नागरिकता ऐन अन्तर्गत नागरिकता पाएका गैरआवासीय नेपालीहरूले स्वेच्छाले नेपाली नागरिकता त्यागेमा बाहेक नेपाली नागरिकता स्वतः खारेज नहुने वा अनिवार्य रूपमा त्यागनु नपर्ने व्यवस्था प्रष्ट उल्लेख गर्ने ।
- (३) गैरआवासीय नेपाली परिचयपत्रको समग्र रूपमा पुनरावलोकन गरी यसलाई बढी उपयोगी, प्रभावकारी र सुगम बनाउनुका साथै बढी से बढी गैरआवासीय नेपालीहरूलाई समेट्न सक्ने गरी सुधार गर्ने । यसरी परिचयपत्रको शुल्क, आवेदन प्रकृया एवं नियम, योग्यता आदिलाई सुगम, सहज, जायज र छिटोछरितो बनाउने ।

- (1) Amend the Nepal Citizenship Act 2063 [2006 CE] to
 - (a) drop the provision that requires FNNOs or NRNs to automatically lose or are forced to involuntarily renounce Nepali citizenship upon voluntary acquisition of a foreign citizenship;
 - (b) allow FNNOs who held citizenship under the current Citizenship Act of Nepal 2063 [2006 CE] or the Citizenship Act of 2019 [1962 CE] or any preceding citizenship laws of Nepal to keep their Nepali citizenship or re-acquire it in the prescribed manner;
 - (c) end, retroactively, the gender-based discrimination against the children of Nepali female citizens married to foreign citizens in granting citizenship by descent, as well as the discrimination against foreign nationals married to Nepali female citizens and wishing to acquire Nepali citizenship by naturalization; and
 - (d) provide for FNNOs, their spouse, their mother or father, grandmother or grandfather, their children, grandchildren or great grandchildren to keep their Nepali citizenship, granted under the citizenship law of 2008 [1952 CE] or any of the subsequent laws, or acquire it by descent or naturalization as the case may be.
- (2) The new constitution should include provision for dual citizenship for FNNOs who or whose spouse, parents, grandparents, children, grandchildren or great grandchildren, held Nepali citizenship under the Nepali citizenship law of 2008 [1952 CE] or any of the subsequent laws. If this is somehow impractical or impossible at this time, the new constitution should include the following two provisions:
 - (a) The grant, acquisition, loss or termination of citizenship and other necessary arrangements shall be in accordance with the prevalent laws of Nepal (same as Part 2, Article 10, of the current Interim Constitution).
 - (b) Notwithstanding the provision in 2(a) above, no Nepali citizen shall be required to automatically lose or involuntarily relinquish his or her Nepali citizenship, whether acquired under the citizenship law of 2008 [1952 CE] or any of the subsequent laws, because he or she acquired foreign citizenship.
- (3) Review the NRN ID Card provision and its implementation in its entirety to make it more useful, meaningful and accessible to the majority of NRNs, and make its terms, fee structure, process and procedures more smooth, efficient, reasonable and user-friendly.

NON-RESIDENT NEPALI ASSOCIATION

COUNCIL OF PATRONS

Dr. Upendra Mahato	Chief Patron	upn@rubin.ru
Mr. Ram Pratap Thapa	Patron	thapa@web.de
Mr. Bhim Udas	Patron	bhim.udas@gmail.com

INTERNATIONAL COORDINATION COUNCIL

OFFICE BEARERS (2009-11)

Mr. Dev Man Hirachan	President	dmhirachan@gmail.com
Mr. Jiba Nath Lamichhane	Vice President	jibalamichhane@gmail.com
Mr. Sagar Nepal	Vice President	smilenepal@gmail.com
Mr. Ratan Jha	General Secretary	ratanjha@gmail.com
Mr. Tenzi Sherpa	Secretary	tenzisherpa@hotmail.com
Mr. Rameshwar Shah	Treasurer	rameshwar.shah.np@gmail.com
Dr. Kumar Basnet	Spokesperson	basnet31@gmail.com

REGIONAL COORDINATORS

Dr. Ambika Prasad Adhikari	Americas	ambika.adhikari@gmail.com
Capt. (Retd.) Hit Man Gurung	Europe	h_gurung@hotmail.com
Mr. Ganesh Kumar Ijam	Asia Pacific	ganeshijam@gmail.com
Mr. Goba Katuwal	Oceania	gobakatuwal@hotmail.com
Mr. Badri Prasad Pandey	Middle East	badrip66@gmail.com
Ms. Ranjana Udas	Africa	ranjanaudas@gmail.com

DEPUTY REGIONAL COORDINATORS

Mr. Bidur Ghimire	Africa	gbidur@gmail.com
Mr. Mohammed Din Miya (Raju Sayed)	Middle East	mhdnpl@gmail.com
Dr. Drona Prakash Rasali	Americas	drona.rasali@gmail.com
Mr. Rudra Sharma	Asia Pacific	rudra32@hotmail.com
Mr. Rabindra Man Shrestha	Europe	rabin1111@yahoo.com
Mr. Tribhuwan Shrestha	Oceania	nepalnz@gmail.com

WOMEN'S AFFAIRS

Ms. Usha Sharma	Coordinator	u-sharma@hotmail.de
Ms. Ranju Thapa	Deputy Coordinator	ranju.thapa@gmail.com

YOUTH AFFAIRS

Mr. Bhabani Oli	Coordinator	bhabani@oli.com.au
Mr. Pukar Malla	Deputy Coordinator	pukar_malla@hks11.harvard.edu

MEMBERS

Dr. Raju Adhikari	Australia	r_adhikari@hotmail.com
Mr. Harihar Aryal	France	harihararyal@hotmail.com
Mr. Sharda Baraily	The Netherlands	sbaraily@home.nl
Dr. Devi Basnet	Korea	basnetdevi@gmail.com
Mr. Shankar P. Bhandari	UK	dspji@hotmail.com
Mr. Janak Kumar Basnet	Isle of Man	jkbballindra@yahoo.co.uk
Ms. Radha Basnyat	Canada	rbasnyat5@hotmail.com
Ms. Yasmin Begum	Saudi Arabia	yasmin_raj2002@yahoo.com

INTERNATIONAL COORDINATION COUNCIL (Cont'd)**MEMBERS**

Mr. Ram Bahadur Belbase	Saudi Arabia	belbaserb@hotmail.com
Mr. Ram Bahadur Bhandari	Italy	rbbhandari@gmail.com
Mr. Mr. Bimal Prasad Dhakal	Ukraine	bdbiz2000@yahoo.com
Mr. Ganesh Dhakal	Denmark	gnstireless@yahoo.com
Dr. Pramod Dhakal	Canada	pdhakal@gmail.com
Mr. Lekhnath Dahal	Lebanon	dahall92@yahoo.com
Dr. Krishna Hamal	Australia	krishna.hamal.canberra@gmail.com
Mr. Makar Bahadur Hamal	Portugal	hamalmakar@yahoo.com
Mr. Lachhya Bahadur Gurung	UK	lachhya@hotmail.com
Mr. Sushil Gyanwali	Finland	sushil.gyanwali@nrna.fi
Mr. J. N. Gyawali	Hong Kong	kusum173@hotmail.com
Mr. Rajen Kandel	UK	rk@nepalipatra.com
Dr. Badri K.C.	Russia	badrikc@hotmail.com
Ms. Sharmila K.C.	South Africa	ravikesh@vodamail.co.za
Mr. Ram Lal Kandel	Spain	ramkandel2000@yahoo.com
Mr. Rajan Kunwar	Kuwait	rajan_kunwar@hotmail.com
Mr. Sonam Lama	USA	lama1961@aol.com
Mr. P.S. Limboo	UAE	pslimbu@eim.ae
Dr. Surendra Mahato	Belarus	smahato75@hotmail.com
Mr. Sanjay Mudbhary	Switzerland	sanjaymudbhary@hotmail.com
Mr. Shree Napit	Australia	shreenapit@gmail.com
Mr. Kapil Neupane	Israel	kplneupane@yahoo.com
Mr. Krishna Prasad Pandey	Hong Kong	pandey25@hotmail.com
Dr. Sadhuram Pandey	South Africa	sadhurpandey@hotmail.com
Mr. Kumar Panta	Germany	kumarpanta@hotmail.com
Mr. Neelesh Man Pradhan	Bahrain	neeleshpradhan@hotmail.com
Mr. Tej Prakash Pun	Libya	prakash_gurkhas@yahoo.com
Mr. Ganga Raj Rai	Korea	gangarajrai@gmail.com
Dr. Pujan Rai	Singapore	drpujanrai@gmail.com
Ms. Sapila Rajbhandari	Russia	sapila@deutgmbh.ru
Mr. Kishore Sapkota	UK	kishore1976@hotmail.com
Mr. Yogendra Shahi	Hungary	yogendrashahi@gmail.com
Mr. Raju Shakya	Australia	hakuchoyala@gmail.com
Dr. Hem Raj Sharma	UK	hem_raj_sharma@hotmail.com
Mr. Ashish Sherchan	Qatar	ashish@sherintl.com
Mr. Bhim Sherchan	Malaysia	bhimsherchan@yahoo.com
Mr. Arjun Kumar Shrestha	Belgium	yugal25@hotmail.com
Mr. Arun Kumar Shrestha	Japan	arunz2500@yahoo.com
Dr. Niraj Govinda Shrestha	Cyprus	niraj.cyprus@gmail.com
Mr. Rajendra Bahadur Shrestha	USA	rbshrestha@hotmail.com
Mr. Ramesh Shrestha	Thailand	ramesh@pcp-asia.com
Mr. Bijaya Thapa	UK	bijayathapa@hotmail.com
Mr. Chakra Thapa	New Zealand	chakrathapa@hotmail.com
Mr. Kiran Bikram Thapa	Japan	kirany3@hotmail.co.jp
Dr. Suraj Bahadur Thapa	Norway	thapasuraj@hotmail.com

Dr. Sudhir P. Timilsina	China	sudhir6897@yahoo.com
Mr. Ramesh Twayana	Luxembourg	rtwayana@yahoo.com
Mr. Pragyana Udas	Qatar	udaspragyan@yahoo.com
Mr. Udaya Raj Wagle	Macau	udayawagle@gmail.com

ADVISORS

Mr. Indra Ban	Australia	indraban0@gmail.com
Dr. Jugal Bhurtel	Russia	jugal.bhurtel@gmail.com
Dr. Dev Kaji Dangol	Qatar	dkdangol@qatar.net.qa
Mr. Kul Chandra Gautam	Nepal	kulgautam@hotmail.com
Bishwa Kant Mainali, Esq.	Nepal	bishwakm@htp.com.np
Prof. Surya Subedi	UK	s.p.subedi@leeds.ac.uk
Mr. Sharda Jung Thapa	USA	sjthapa@speedsite.com

COUNTRIES WITH NATIONAL COORDINATION COUNCIL*

1. Australia	29. Mazambique
2. Austria	30. Malaysia
3. Bahrain	31. Myanmar
4. Belarus	32. Netherland
5. Belgium	33. New Zealand
6. Cambodia	34. Nigeria
7. Canada	35. Norway
8. China	36. Oman
9. Cyprus	37. Philippines
10. Denmark	38. Poland
11. Finland	39. Portugal
12. France	40. Qatar
13. Germany	41. Russia
14. Greece	42. Romania
15. Hong Kong	43. Saudi Arabia
16. Hungary	44. Singapore
17. Indonesia	45. Slovenia
18. Ireland	46. South Africa
19. Israel	47. Spain
20. Italy	48. Sweden
21. Japan	49. Switzerland
22. South Korea	50. Taiwan
23. Kuwait	51. Thailand
24. Lebanon	52. Ukraine
25. Lesotho	53. United Arab Emirates
26. Libya	54. United Kingdom
27. Luxembourg	55. United States
28. Macau	56. Yemen

* As of 15 May 2010

NRNA TASK FORCE ON DUAL CITIZENSHIP (2009-11)

CHAIR

Mr. Ram Pratap Thapa

Germany

thapa@web.de

VICE CHAIR

Capt. (Retd.) Hit Man Gurung

UK

h_gurung@hotmail.com

MEMBERS

Mr. Bhaban Bhatta

Japan

bhabanicc@gmail.com

Ms. Kiran Kumari Bhattarai

Canada

kiranbhattarai@hotmail.com

Dr. Jugal Bhurtel

Russia

jugal.bhurtel@gmail.com

Dr. Dev Kaji Dangol

Qatar

dkdangol@qatar.net.qa

Dr. Sharmila Gurung

Hong Kong

sharmigrg@hotmail.com

Mr. Bhim B. Karki

USA

karkibb@yahoo.com

Mr. Deepak Khadka

Australia

deepak@pacific-crown.com

Mr. Ram Babu Nepal

The Netherlands

nepalrambabu@yahoo.com

Ms. Kabita Nirola

The Netherlands

k.nirola@gmail.com

ADVISORY PANEL

Mr. Kul Chandra Gautam

Nepal

kulgautam@hotmail.com

Ms. Kalpana Ghimire-Nourisson

France

ghimirekalpana@hotmail.com

Mr. Dev Man Hirachan

Japan

dmhirachan@gmail.com

Mr. Naresh Koirala

Canada

naresh1@shaw.ca

Dr. Upendra Mahato

Belarus

upn@rubin.ru

Bishwa Kant Mainali, Esq.

Nepal

bishwakm@htp.com.np

Prof. Surya Subedi

UK

s.p.subedi@leeds.ac.uk

The Non-Resident Nepali Association (NRNA) was organized in October 2003 during the First Global Conference of Non-resident Nepalis in Kathmandu. It represents a global network of NRN National Coordination Councils, which are now 56, and other Nepali associations and organizations in various parts of the world. NRNA's objectives are to promote and protect the interests of NRNs in Nepal and abroad; foster coordination and co-operation among NRN communities worldwide; strengthen international support for Nepal and its people, products and services, trade and industry; attract and facilitate direct investments, financial and otherwise, in Nepal by NRNs and others for her development. With its motto of "for Nepali by Nepali," NRNA has completed, initiated or planned a number of charitable projects in Nepal. It is headquartered in Kathmandu, where it maintains its secretariat with local staff. NRNA organizes a Global Conference of NRNs every two years in Nepal and a Regional NRN Conference every alternate year at a different location. The Fourth Regional Conference is taking place in May 2010 in Houston, Texas, USA, while the Fifth Global Conference is scheduled for October 2011.

गैरआवासीय नेपाली संस्था (एनआरएनए) आश्विन २०६० सालमा काठमाडौंमा प्रथम गैरआवासीय नेपाली विश्व सम्मेलनको अवसरमा स्थापित भएको हो । यसले विश्वभरी छरिएका हाल ५६ वटा गैरआवासीय राष्ट्रिय समन्वय परिषदहरू (फिरिस्त यो पाताको भित्रपट्टि हेर्नुस्) एवं अन्य विभिन्न नेपाली संघसंस्थाहरूको संजालको प्रतिनिधित्व गर्छ । एनआरएनएका उद्देश्यहरू हुन्: नेपालमा तथा विदेशमा गैरआवासीय नेपालीहरूको हकहितको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्नु; संसारभरि छरिएका नेपाली समुदायहरूबीच निकट सहयोग र समन्वय कायम गर्नु; नेपाल, नेपाली जनता, नेपाली उत्पादन, सेवा, उद्योगका लागि अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग-समर्थनलाई बलियो बनाउनु; नेपालको विकासका लागि गैरआवासीय नेपाली एवं अन्य स्रोतहरूबाट नेपालको विकासका लागि आर्थिक एवं अन्य लगानीहरू आकर्षित एवं उपलब्ध गराउनु । यो संस्थाको आदर्शवाक्य “नेपालीको लागि नेपालीद्वारा” हो र यसले नेपालमा विभिन्न परोपकारी परियोजनाहरू कार्यान्वयन गरिसकेको छ, र गर्दैछ । यसको स्थानीय कर्मचारीहरू सहितको मुख्य कार्यालय काठमाडौंमा छ । यो संस्थाले प्रत्येक दुई वर्षमा नेपालमा गैरआवासीय नेपालीहरूको विश्व सम्मेलन र प्रत्येक अर्को वर्षमा विभिन्न स्थानमा क्षेत्रीय सम्मेलनको आयोजना गर्छ । चौथो क्षेत्रीय सम्मेलन जेष्ठ २०६७ मा संयुक्त राज्य अमेरिकाको ह्यूष्टन, टेक्सासमा र पाँचौं विश्व सम्मेलन आगामी आश्विन २०६८ मा आयोजित हुनेछ ।

Non-Resident Nepali Association (NRNA)

Secretariat: FNCCI Building

Shahid Shukra FNCCI Milan Marg
Pachali, Teku

PO Box 269, Kathmandu, Nepal

Tel: (+977-1) 4215247 / 4262061

Fax: (+977-1) 4215247

E-mail: nrn.org.np

Website: www.nrn.org.np